

Lawrence Watt-Evans

TAMSIOSIOS PUSĖS MIESTAS

Mokslinis fantastinis romanas ir apsakymas

Miestas buvo įkurtas tamsiojoje Epimetėjo pusėje dar tada, kai visi manė, jog Epimetėjas nustojo sukty apie savo ašį. Tačiau vėliau apsižiūrėta, jog Vakarinis pakraštys lėtai, bet užtikrintai slenka į apšviestąją planetos pusę - tiesiog į pražūtį. Nes Epimetėjo saulės spinduliai pražūtingi bet kokiai gyvybei...

Iš anglų kalbos vertė ANITA KAPOČIŪTĖ, NIDA
JAKUBAUSKAITĖ

Pasaulinės fantastikos Aukso fondas
285 tomas. Serija įkurta 1990 m.

Lawrence Watt-Evans - NIGHTSIDE CITY
New York, Ballantine books, 1989

Copyright © by Lawrence Watt-Evans, 1989
Cover art copyright © by Jim Burns, 1995

Vertimas į lietuvių kalbą © leidykla "Eridanas", 2003
Elektroninė versija © Knygute.lt, 2010

Turinys

Lawrence Watt-Evans

Tamsiosios pusės miestas

John Varley

Sudie, Robinzonai Kruzai

Patabos

Lawrence Watt-Evans

Tamsiosios pusės miestas

1.

Už mano lango plytintis miestas - ištisinė neono ir žvaigždžių dulkių kakofonija, akinančių žybsnių ir tviskesio labirintas; tačiau iš čia, kur šiuo metu sėdžiu aš, neįžvelgsi absoliučiai jokios prasmės: viskas susilieję, jokių pavienių vaizdų - visiškai jokių, žinoma, neverta kalbėti ir apie kokį nors diskretumą. Puikiai žinojau, jog kazino reklamos mirguliuoja ir gieda lyg sirenos, masindamos vargšus praeivius ant ruletės rato bei atsitiktinės sėkmės uolų, įsiurbdamos juos kone erotiškais pribloškiančių turtų pažadais, tačiau mane pro langą pasiekė tik persipynusių įvairiaspalvės šviesos pluoštų raizginys ir tolimas gaudimas, protarpiais perplėšiamas netoliese praskrendančio makroskopinio oro plausto burzgimo ir žybsėjimo. Mano ramybės nedrumstė netgi kylantys ar nusileidžiantys didieji laivai - langas pakreiptas tokiu kampu, kad aš jų nė matyt nematyčiau,

nebent skrisdami pažemiui jie kliudytų Spąstus, kas neišvengiamai baigtųsi piloto licencijos ištrynimu, kad ir koks tas būtų. Tuo tarpu kosmouosto didžiuliai garso slopinimo laukai neleido į miestą prasismelkti triukšmui.

Kol neužtemdydavau skaidraus lango, mane visą laik supdavo tas pats fonas: mirgėjimas, kibirkščiavimas ir prislopintas gaudimas, o taip pat ir šviesos bei spalvų šėlsmas, jei tik man šaudavo į galvą atsisukti ir pasižiūrėti, tačiau nei triukšmas, nei žybsniai nesismelkė iki pat kaulų smegenų.

Šitai mane puikiausiai tenkino. Tiesa, kadaise buvo toks metas, kai aš dar turėjau savo biurą Spąstuose - Turistų Spąstai, patys mes ir prisegėme šitą pravardę - tačiau nuo tų laikų jau daug vandens nutekėjo. Kai man pasipainiojo šis atvejis, apie kurį ketinu papasakoti, aš jau buvau įsikūrusi savo nušiurusioje skylėje priemiestyje, Chuareso gatvėje, iš kur, dėl didesnio atstumo, tik dar ryškiau mačiau šėlstančias Spąstų šviesas. Aš neižiūrėjau protą kvaitinančių vilionių, hologramų ir nuolat besimainančių skulptūrų iš

žvaigždžių dulkių - vien tik gaudesio lydymas mirgančias šviesas.

O iš tikrųjų - argi tai kas daugiau nei vien triukšmas ir šviesos?

Žinoma - neimsiu juk jums meluoti - priemiestyje aš atsidūriau ne savo valia, bent jau ne visai. Kai dar buvau jauna ir kvaila, ir vos apšilusį kojas tarnyboje, kartą, dirbdama kazino, patikėjau ašaringa vieno tokio prasiskolinusio prasilošėlio istorija ir suteikiau jam vieną papildomą dieną. Po valandos jo jau nė padujų neliko planetoje, o TKK teko nepagailėti pinigėlių slaptam ekstra pranešimui į Prometėją, kad skolininkas būtų pristvertas ten. Manimi jie toli gražu neliko patenkinti, o kai Tarpžvaigždinė Kurortų Korporacija tavim nepatenkinta, Spąstuose tu nedirbi. Tam neprieštarauja netgi Korporacijos konkurentai.

Man liko tik džiaugtis, kad tam šunsnukiui nepakako šlamančiųjų išvis išnešti kailį iš sistemos; jei TKK būtų tekę vaikytis jį iki pat Saulės ar Fomalhauto ar dar galaižin ko, aš tik neįtikėtinos sėkmės lydima dar būčiau pratepusi šiame pasaulyje kokią savaitėlę.

Žinoma, jeigu anam būtų pakakę kapitalo kelionei už sistemos ribų, pirmų pirmiausia jis būtų susimokėjęs skolas. Suma nebuvo tokia jau milžiniška - štai jums dar viena priežastis, dėl kurios aš vis dar sveika, gyva ir krutanti.

Vis dėlto tenka pripažinti, kad detektyvui, kuris nedirba Spąstuose, darbo pagal specialybę Epi-metėjuje rasis ne kažin kiek, nebent nusitrenktum dirbti kasyklų apsaugoje. Aš nesijaučiau pasirengusi spirgėti kažkur tamsiosios pusės pragaro užkaboryje ir išvertusi akis stebėti, kad koks nukvakęs bėdžius, kuriam į galvą netikėtai šovė kvailas sumanymas, nepriglobtų kokios saujos, kelių kilokredų vertės, rūdos. Tiesa, darbas kasyklose galbūt žada ilgesnę ateitį nei bet kas kita mieste, tačiau tai ne tokios rūšies ateitis, apie kurią svajočiau.

Ir dar - be detektyvo darbo, aš daugiau nieko nė nesugebu, maža to, visai netroškau suteikti TKK malonumo mėgautis mintimi, kad išspjovė mane iš verslo kaip musę iš barščių.

Vadinasi, man liko vienintelis kelias - kraustytis į priemiesčius, toliau nuo Spąstų, kraterio briau-

nos link. Ten aš ir persikėliau. Juk ir čia - vis dar miesto dalis: visa, kas yra kraterio viduje, yra Tamsiosios pusės miestas, o visa, kas išorėje, vėtrose, arba už Epimetėjo ribų - ne, taigi, atskirti ne taip jau sudėtinga. Vadinasi, aš vis dar tebesu mieste, tad, tariau, galėsiu sėkmingai susirinkti trupinius, tuos darbus, į kuriuos nenori teptis rankų Spąstų sekliai, ir iš to verstis.

Kartais šis sumanymas veiktavo, kartais - ne. Aš nesibranginau ir pasirūpinau, kad visi tai žinotų. Biurą įsitaisiau Vakarų pusėje - ten, iš kur jau beveik galėjai matyti saulę, dirščiojančią per rytinę kraterio briauną, ten, kur žemė buvo pigi, nes kaip tik šie rajonai iškeps pirmiausia, kai ištrykš aušros spinduliai. Vis dėlto aš apsistočiau dar tik Chuarese, taigi, anaipol ne pačiame Vakarinio pakraščio gale. Pasistengiau įsitaisyti taip arti centro, kaip tik leido kišenė - šitaip vyliausi išlošti bent šiek tiek laiko. Rytinėje pusėje, dengiamoje kraterio šešėlio, saugu bus dar kokius trejetą metelių po to, kai Vakarinis pakraštys suspirgės - tiesa, aš neketinu kiurksoti čia tol, kol skradžiai prasmegs ir kosmouostas, įsikūręs pie-

tinėje Spąstų dalyje - todėl būstai Rytų pusėje kainuoja kur kas brangiau. Galbūt ten man nubyrėtų ir šiek tiek daugiau užsakymų, tačiau rytuose gyvena pernelyg daug žmonių, kurie puikiai žino, ką apie mane mano TKK.

Tiesa, vakaruose tai irgi ne baisi paslaptis, bet čia niekas negali leisti sau sukti plaučius dėl to.

Apie išsikraustymą iš Spąstų reikėtų pridurti dar vieną dalyką - tuo pačiu aš visiškai išsprūdau ir iš ankstesniojo visuomeninio gyvenimo. Mano buvusieji draugai iš kazino kažko niekaip nebesuranda laiko man paskambinti. Nesutikdavau Chuarese ir su jokiais turistais. O tie, kuriuos vis dėlto sutikdavau - ką gi, kai kurie jų ir visai nieko, tačiau visuomenės grietinėlė jų niekaip nepavadinasi.

Be to, norėdama pragyventi, turėjau triūsti nesudėdama rankų, tad man nė nelikdavo laiko šlaistytis gatvėmis. Dauguma manojo verslo būtų tiesiogiai siejasi su klientais arba su programine įranga, o užmegzti pernelyg artimus santykius su klientais - visuomet klaida.

Tiesa, neįžvelgiu nieko blogo bendravime su

programine įranga, kiek iš to įmanoma pešti, tačiau toks bendravimas paprastai būna smarkiai ribotas. Nedažnai susidursi su programine įranga, kuri tokius dalykus kaip, pavyzdžiui, seksas, pasitikėjimas, maistas ar šeima vertintų bent panašiai kaip žmonės. Žmogiškąją prasme programinė įranga išvis neturi šeimos.

Žinoma, kažin kokios šeimos neturėjau ir aš pati. Vienintelis man likęs artimas žmogus mieste buvo mano brolis Sebastijanas; jis dirbo Spąstuose. Retsykiais jis paskambindavo, kaip sakoma, ryšių nenutraukė, bet niekad nepakišdavo jokio preteksto jį aplankyti, jei suprantate, ką turiu omeny. Tai galėjo smarkiai nepatikti jo darbdaviams.

Taigi, atidariau biurą ir imdavausi bet kokio pasitaikiusio darbo. Ieškojau dingusių vyrų ir žmonių, prapuolusių vaikų, pasimetusių naminių gyvūnėlių - biologinių, kibernetinių ar bet kokių kitokių. Naršiau prapuolusių duomenų ir, žinoma, išgaravusių pinigų. Ieškojau bet ko, ką kas nors kur nors nukišdavo, ir dažniausiai paieškas vainikuodavo sėkmė.

Kartą man ir iš tiesų neblogai nuskiilo: sekiau paskui visą virtinę skundų dėl sukčiaujančio “Žvaigždžių šviesos rūmų” krupjė ir pagaliau prisikasiau iki tokio vyruko, kuriam pakako kvailumo švarinti ir klientų kišenes, ir pačių rūmų išdą, tačiau sukosi jis iš tiesų vinkliai. Sučiupti jį buvo neblogas darbelis, o tuo pačiu - ir puiki reklama. Bet drauge įsigijau ir priešą. Mat tą reikalą kazino narpliojo ir Dičkis Džimas Mišima, o aš lyg ir ištraukiau kąsnį jam iš burnos - kazino galų gale priglobė jo atlygį. Dičkis Džimas toli gražu neliko sužavėtas ir, matyt, nuo to laiko nešiojasi akmenį užantyje - negaliu jo dėl to kaltinti, tačiau susimauti pati irgi negalėjau; juk visa, ką turiu - tik geras vardas ir beveik nieko daugiau, tad ką turėdama ir stengiuosi pasilaikyti. Šiaip ar taip, bent jau darau, ką galiu.

Po to įvykio “Rūmai” jau svarstė galimybę vėl imtis šnekėti su manim - juk tai aš išsaugojau jiems grietinėlę, kad jos nenusigraibytų kas kitas - tačiau TKK nedelsdama priminė jiems kai kurias apverktinas mano praeities smulkmenas, ir jie nutarė, kad aš - vis dar nepageidaujama.

Vis dėlto po šito "Rūmuose" aš tapau mažiau nepageidaujama nei bet kuriame kitame kazino - tarsi kokia užsilikusi programa, šiukšlinanti atmintį, tačiau tokia, kurios, žiūrėk, vieną gražią dieną dar ims ir prireiks, o ne šiaip kokios visai bevertės nuodegos.

Šen ten nuveikdavau vieną kitą darbelį, imdavusi visko, kas pasitaikydavo. Pietus aš valgau beveik kasdien, neretai - dar ir priešpiečius, ir paprastai niekad daugiau kaip du mėnesius nevēluoju susimokėti už nuomą bei sąskaitų už naudojimąsi tinklais. Retsykiais netgi leidžiu sau pasimėgauti gėrimu ar sumuštinu tavernoje pas Lui, įsikūrusioje Y'baroje vos už dviejų kvartalų - puiki proga paspoksoti į Lui holovizorių, užuot žiūrėjus savąjį.

Žinoma, dar kokie meteliai, ir man neišvengiamai prisieis kraustyti - į kasyklas, į rytinę pusę arba išvis nešdintis iš planetos, jei nenorėsiu suspirgėti saulėje; o kol kas visai nepanašu, kad man kada nors pavyks sutaupyti pakankamą sumą išvykti iš Epimetėjo. Kraustyti į rytus - irgi ne itin masinanti perspektyva - šitaip nebent tik

šiek tiek atidėčiau tai, kas neišvengiama. Aš jau po truputį ėmiau svarstyti, jog niekaip neišsisuk-
siu nuo karjeros sunkiųjų metalų gavybos pra-
monėje.

Mano situacija nelabai tepriminė nesibaigiančią
malonumą virtinę, o perspektyvos buvo gerokai
tamsesnės už tą rausvą pašvaistę, nutvieskusią
dangų už Spąstų. O dangus sulig kiekviena diena
atrodė vis mažumėle šviesesnis ir šviesesnis,
netgi tada, kai Kaso Etos B nugrimzdavo už hori-
zonto ir dingdavo iš akių. O tuo metu, kai man
dribtelėjo ši byla, Kaso Etos B niekur nebuvo pa-
sislėpusi. Tiesa, pro mano langą jos nesimatė,
tačiau aš puikiai žinojau, kad ji kybo aukštai va-
kariniame danguje, mačiau tamsraudoną jos pa-
švaistę, mirguliuojančią ant tamsių pastatų kita-
pus gatvės; tuo tarpu didesnioji jos sesė rausvais
atšvaitais nužėrė rytinį horizontą, šluote nušluo-
dama bent pusę žvaigždžių iš dangaus, kuris
diena iš dienos vis labiau ir labiau mėlo.

Žinoma, vakarų pusėje dangus visąlaik buvo
juodut juodutėlis - toks tebebuvo ir dabar: juodas
ir nužertas žvaigždėmis, tačiau sodrus mėlynu-

mas po truputį jau šliaužė nuo rytinės kraterio briaunos, šliaužė seniai, netgi tada, kai aš tebedirbau Spąstuose, o kai tik pasivargindavau kils-telėti akis į dangų, kaskart vis išvysdavau kelio-mis žvaigždėmis mažiau.

Su kiekviena iš dangaus skliauto išnykstančia žvaigžde išgaruodavo ir tam tikra dalis miesto gyventojų. Visi, kam tik leido kišenė, skubėjo kelti sparnus, o kuriems neleido - taupė tam reikalui kiekvieną grašį. To pasekmės man buvo apvert-tinos - ir šiaip jau darbo turėjau nedaug, o jo dar vis labiau ir labiau mažėjo. Štai, jau dvi dienos sėdžiu be jokio užsakymo. Nuo begalinio holovizi-jos spoksojimo mane jau ėmė pykinti, o per tokią sausrą niekur negaliu sau leisti išeiti, netgi pas Lui....

Patabos

- 1) Terminatorius - linija, skirianti saulės apšviestą (dieninį) ir tamsų (naktinį) planetos arba palydovo pusrutulį.
- 2) The Doors "Waiting for the Sun".